

Inovacijski projekti (IP) so prijetna osvežitev izvedbenega kurikuluma vzgoje in izobraževanja

Povzetek

Inovacijski projekti (IP) so ena od oblik spodbujanja osebnega profesionalnega razvoja strokovnih delavcev in hkrati s tem posodabljanja izvedbenega kurikuluma na vseh ravneh vzgoje in izobraževanja. Inovativno učenje (IU) je način prilagajanja v novih učnih situacijah. Strokovnim delavcem in učencem ta način učenja omogoča fleksibilnejše, svobodnejše mišljenje. V desetletju so inovacijski projekti Zavoda RS za šolstvo posodobili pedagoško komunikacijo med učečimi se in tako ustvarili bolj odprto učno okolje za vse. Inovacija je koristna tedaj, ko jo pozitivno ocenijo tako izvajalci kot tudi uporabniki.

Ključne besede: inovacija, inovativno učenje, didaktična novost, samorazvoj, izvedbeni kurikulum

Innovation Projects (IPs) Are a Breath of Fresh Air for the Implemented Curriculum

Abstract

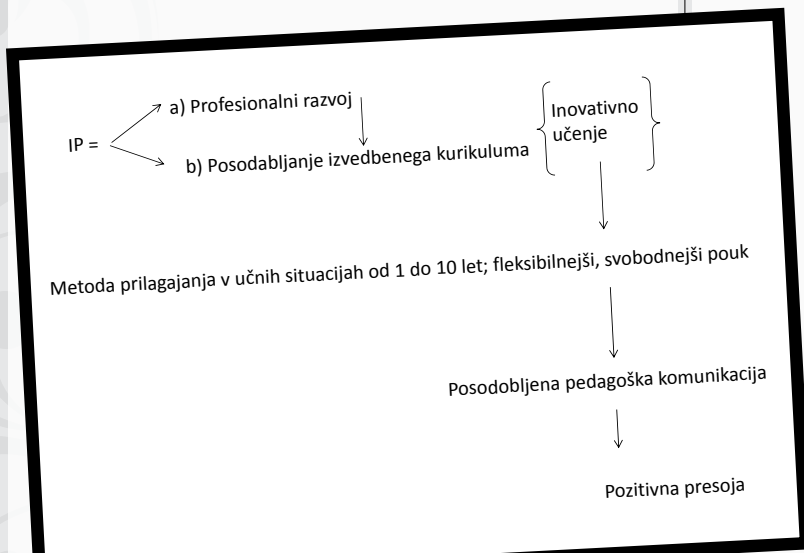
Innovation projects (IPs) are one of the forms of promoting the personal professional development of the professional staff and, simultaneously, of modernising the implemented curriculum at all levels of education. Innovative learning (IL) is a method of adapting to new learning situations. This learning method enables the professional staff and students to think more flexibly and freely. In the last decade, the innovation projects of the National Education Institute of the Republic of Slovenia have modernised pedagogical communication among learners, thus creating a more open learning environment for all. Innovation is beneficial when it is positively assessed by both the practitioners and users.

Key words: innovation, innovative learning, didactic innovation, self-development, implemented curriculum

Uvod

Inovacijski projekti (IP) Zavoda RS za šolstvo¹ v sodelovanju z vzgojno-izobraževalnimi ustanovami in Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport so že več kot desetletje osvežitev formalnega izobraževanja na vseh ravneh, od vrtcev do srednjih šol, dijaških domov in tudi glasbenih šol, čeprav je bilo slednjih vključenih najmanj. Strokovni delavci aktualizirajo izvedbeni kurikulum z različnimi didaktičnimi novostmi; principi, modeli in koncepti.

izvajanja 2) poskusa ali 3) uvajanja novega programskega elementa v vzgojno-izobraževalni proces. V zadnjem obdobju pa je posodabljanje z novostmi prepuščeno avtonomiji strokovnih delavcev, ki posodablajo vzgojo in izobraževanje. Marsikateri inovacijski projekt zaradi statusa, ki ga pridobi ob sodelovanju z Zavodom RS za šolstvo, lažje najde finančno podporo pri različnih razpisih s področja vzgoje in izobraževanja pri nas in v tujini. Vodjem inovacijskih projektov (IP) Zavod RS za šolstvo ponudi konzulenta. Njegova podpora je tridelna: študijska (razvojnoraziskovalna), pogovorna (konzultacijska) in interpretativna (razlagalna).

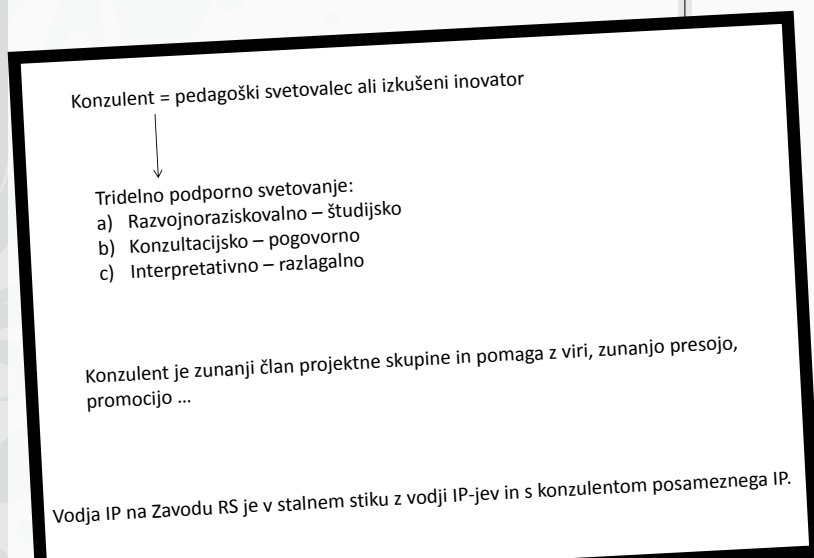
Slika 1: Namen inovacijskih projektov (IP)

Inovacijski projekti so bili od leta 2003 podprti s Pravilnikom o posodabljanju vzgoje in izobraževanja. Posodabljanje didaktike 1) z novostmi, ki je bilo ena od treh možnih zakonodajnih oblik spreminjanja obstoječe šolske prakse, poleg še možnega

Inovacijski projekti z vidika trajnosti

Inovacijski projekti (IP) imajo desetletno tradicijo in ostajajo trajnostno naravnani. Vz/Trajnost si zagotavljajo z metodologijo posodabljanja (inoviranja) in z aktualnostjo vsebin, ki jih opredeljujejo inovatorji sami, pa tudi z zagotavljanjem kakovostne konzulentske podpore na splošni ravni in na ravni projekta. Inovacijski projekti spreminjajo proces vzgoje in izobraževanja postopoma, a neposredno v vzgoji in izobraževanju, v skladu s pričakovanji in priložnostmi v učnih okoljih ter zmožnostmi učečih se.

Raziskovalci v vzgoji in izobraževanju niso sami, imajo podporo konzulenta, ki je usmerjen v neposredno pomoč vodjem in članom v procesu odkrivanja novosti. Idejo podpre na različne načine: z metodologijo inovativnega učenja oz. odkrivanja, z raziskovanjem lastne prakse strokovnih delavcev, z aktualno vsebino oz. učnim magnetom ter pri promociji novosti. Namen konzulentske podpore je opremiti raziskovalce lastne prakse na raziskovalni poti ter promovirati novost v nova interesna učna okolja, odprta za novitete. Konzulent ne vsiljuje, le ponuja podporo pri vsebinah, ki jih projektne skupine same opredelijo kot pomembna raziskovalna vprašanja. Vodje inovacijskih projektov novost odkrivajo v svojem okolju in ga tako delajo spodbudnejšega, bolj odprtega, svobodnejšega in fleksibilnejšega za vse udeležence vzgoje in izobraževanja. Referenčna merila uspeha temeljijo na starih zrelih spoznanjih, z merili uspeha pa v določenem času in prostoru presegajo aktualne zmožnosti in tako delujejo trajnostno.²

Slika 2: Vloga konzulenta

¹ Več o njih na <https://skupnost.sio.si/course/view.php?id=9248> (1. 12. 2015).

² V skladu z definicijo G. H. Brundtland, 1987, ki je opisala trajnostni razvoj kot zadovoljevanje potreb današnjega človeka na način, da ne bi ogrozil možnosti razvoja prihodnjih rodov. Več o tem v reviji *Trajnostni razvoj v šoli in vrtcu*, 2012, letnik 6, št. 1-2, str. 3.

Posodobitve se dogajajo v okviru akcijskega raziskovanja³ (AR) na petih različnih ravneh posodabljanja lastne šolske prakse. Ob vsebinah so opredeljene potrebe in pričakovanja učečih se. Če je inovatorjev z enakimi cilji več, se povežejo v mrežo ter tako intenzivirajo proces uresničevanja cilja. Konzulent pa ne le podpira strokovne delavce pri posodabljanju, ampak ob tej priložnosti smiselno aktualizira profesionalni razvoj z nacionalnimi in globalnimi trendi oz. jih teoretično osmišlja. Tako se prepletata dve smeri posodabljanja: smer »od spodaj navzgor« se krepi s trendi tiste od »zgoraj navzdol.« Konzulenti opogumljajo razvojno-aplikativno⁴ delo projektnih skupin.

S podporo strokovnim delavcem v procesu samoregulacije, samospreminjania omogočamo otrokom, učencem in dijakom primernejšo rabo učnih strategij, spodbudnejša učna okolja, raznovrstnejše učne vire in ustvarjanje novih pogledov na proces učenja. S t.i. inovativnim učenjem učeči se doživljajo proces samospreminjania v smislu na »boljše.« Nove ideje, priložnosti, procesi, produkti namreč oblikujejo njihov navdih za učenje. Navdih pa spreminja navado oz. uporabo in vpliva na kompleksnejše strategije samorazvoja v vseživljenjskem obdobju. Inovacija tako predstavlja kulturo osebnega in družbenega samorazvoja. Izvirni učni dogodki in stvaritve so osmišljeni in trajneje cenjeni. Inovacija se namreč občuti kot koristna osvežitev oz. uspešna metoda.

Inovativnost predstavlja novo in hkrati uspešno realizirano referenčno mero. Inovativni učitelji in učenci širijo inovativnost v druga interesna okolja. Inovativni učitelj kolege in učence sprejme za partnerje pri organiziranju učnih dejavnosti, zato vedno več učencev v inovacijskih projektih čuti prostor in čas za svoje lastno premišljevanje in sodelovanje z učečimi se. To je za večino učencev sprejeto kot več svobode in ne več učenja, čeprav se intenzivnost učenja pri učencih močno poveča. Učenje ni poslušanje, ampak delo. Vedno več učencev predstavlja svoje razumevanje in ga preiskuje ter usklajuje z videnji drugih. Definicija učenja kot samospreminjania na temelju védenja in znanja ter samournavanja procesa lastnega učenja je tudi za naše inovativne učitelje dokaj nova oz. izzivalna. A vendarle lahko trdimo, da imajo nekateri učenci trajno podporo pri svojih učiteljih, ko navedeno definicijo učenja živijo. Sami opazijo, kako jim narašča želja po učenju. Učitelji pa z odprtim učenjem identificirajo vedno nove ideje oz. priložnosti, ki jim sledijo skupaj z učenci. S stalnim prilagajanjem kakovosti učeči se sami sproti uravnavajo oz. aktualizirajo šolski izvedbeni kurikulum.⁵

3 Metoda akcijskega raziskovanja (AR) je metoda, ki usmerja raziskovalca po ciklični poti od načrtovanja, izvajanja dejavnosti in spremljanja le-te do refleksije zbranih podatkov v okviru triangulacije. Učitelji poznajo to metodo in tudi otrokom se zdi naravna.

4 Inovacijski projekti posodablajo šolsko prakso neposredno, v živo, s kakovostnimi refleksijami.

5 Več o šolskem izvedbenem kurikulumu na: <file:///D:/Izvedbeni%20kurikulum%20institucije%20s%20podrocja%20vzgoje%20in%20%20izobrazevanja%20Alenkin%20pregled.pdf> (1. 12. 2015) v viru z naslovom Koncept izvedbenega kurikuluma, Komljanc, 2014.

6 Več o tem: <https://skupnost.sio.si/mod/folder/view.php?id=300092> (1. 12. 2015).

Didaktične novosti inovacijskih projektov zadnjih deset let

Posodobljena didaktika inovacijskih projektov spreminja kakovost pedagoške komunikacije.⁶ Eden ključnih vidikov je transformacija zunanje motivacije v notranjo, z upoštevanjem oz. vključevanjem idej otrok v učni proces in s spodbujanjem oblikovanja osebnih učnih ciljev poleg skupnih. Inovativni učitelji spoznavajo, da je učni dosežek boljši, če se učenje izvaja v miselnem procesu, kjer učenec znanje nadgrajuje s samournavanjem (samoregulacijo učenja), učitelj pa ga pri tem podpira na različne načine. Tako se gradi medsebojno zaupanje. Ideje (cilji) se rojevajo kjer koli, kjer okolje in odnosi to omogočajo, osvobajajo in hkrati varujejo, ugotavljajo učitelji na skupni refleksiji v letu 2006.

Inovativni učitelji spreminjajo metodo pedagoške komunikacije z namenom zmanjšati konflikte med dejavniki vzgoje in izobraževanja. Med seboj povezujejo vsebine predmetov, da bi bil tako pouk vsebinsko bolj osmišljen. Poskušajo s timskim sodelovanjem. Inovativni učitelji si v letu 2007 želijo več znanja o t. i. porazdeljenem vodenju pouka.

Leto kasneje je ključ uspešnega samorazvoja v motiviranosti za realizacijo lastne ideje. Konstruktivno izkušnjo zmorejo raziskovalci novosti ponuditi svojim kolegom in učencem. Nosilci inovacijskih projektov poročajo, da tisti, ki jim je uspelo k samournavanju učenja spodbuditi tudi učence, beležijo boljše učne uspehe in večjo zavzetost za šolsko učenje ter predstavljanje naučenega. S pričakovanimi rezultati oz. osebnimi cilji se uspešno približujejo osebno naravnemu pouku. Osebnimi cilji omogočajo opredeljevanje realnih meril oz. kazalnikov uspešnosti posameznika v socialni učni skupini. Skupni učni cilj učenca zbližuje z učno skupino in tako učitelji prilagajajo pouk. Ugotavljajo, da je pouk učinkovit le, če so navodila prilagojena učencu. Učinkovita diferenciacija zbližuje, ker upošteva potrebe in pričakovanja posameznika, gre za vzajemno sodelovanje učitelja z učenci, za povezovanje učnih stilov učenja s stili poučevanja, za celovito integrirano povezovanje učnih vsebin in hkrati s tem za bogatenje učnih priložnosti, ugotavljajo inovativni učitelji v letu 2008.

V letu 2009 pa se izpostavi t. i. pedagoški klepet, ki postane eden od pomembnih elementov skupne refleksije, ker bistri umevanje in opogumlja v procesu preobrazbe. Medsebojna podpora oz. izmenjava pedagoških dobrot je izjemno dragocena v razvoju avtonomije in magnet za ustvarjanje didaktičnih idej. Inovacijski projekti omogočajo izkustveno preobrazbo. Klasični kurikulum učitelji oblikujejo fleksibilneje, predvsem pa bolj odprto. Klasično diferenciacijo poučevanja menjajo za inovativne oblike zbliževanja socialnih učnih skupin. Klasično individualizacijo nadomestijo z na osebo naravnanim učenjem v učnih skupinah. Samovzgoja se integrira v oblike izobraževan-

ja. Inovativni učitelji so leta 2009 oblikovali slovenski model formativnega spremljanja za širjenje v interesna okolja in ga mednarodno potrdili.

V letu 2010 so rezultati posodabljanja vidni v dokazih različnih oblik pouka, ki jih predstavljajo. Tako inovacijski projekti spodbujajo učenje in ga hkrati poskušajo dojeti na različne načine. Uvaja se IKT in na pohodu je tudi večjezičnost. Učni prostor je namenjen inovativni rabi novih didaktičnih pristopov. Spodbuja se inspiracijsko, navdihujoče razmišljanje o učni vsebini oz. učnih ciljnih skupaj z mladimi za snovanje idej in ciljev učenja. Pod drobnogledom je kakovost merjenja učenja in v tem smislu opazovanje/spremljanje učenja v različnih učnih fazah pri posameznem učencu v učni skupini. Bistveni dosežek inovacij v letu 2010 je širjenje formativnega spremljanja v širše šolsko okolje na podlagi dograjenih misli oz. virov v razvojno-aplikativnem projektu v mreži formativnih šol.

Leta 2011 sledijo premisleki o tem, kaj loči dobrega učitelja od najboljšega oz. inovativnega in uvid: »Šolsko srce bije s rci otrok in njihovih učiteljev.« Spoznanje po refleksiji: »Pri pouku se premalo poslušamo.« Predvsem učitelji naj prisluhnejo potrebam in pričakovanjem učečih se. Temi raziskovanja sta: komunikacija oz. socializacija. Priporočilo inovativnih učiteljev: »V učnem procesu nameniti več časa sebi za poslušanje mladih in za povratno informiranje ter za uglasavanje z njimi, da bi lahko mladi samostojno umevali svet in se ustvarjalno prilagajali nanj.« V ta namen si mora učitelj vzeti več časa za poslušanje otrok, da bi lahko dal učencu smiselno in učinkovito povratno informacijo za učenje. Izvaja se na otroka naravnani učni proces. V letu 2011 inovativni učitelji spreminjajo paradigmo pedagoške komunikacije v smeri kakovostnejšega na osebno naravnane pouka.

Naslednje leto sledi intenzivna dejavnost oblikovanja koncepta odprtega učenja in njegovo širjenje v interesna okolja. Skupne teme inovativnih učiteljev so povezovanje (zveze, odnosi); odprta učna okolja, gozdne šole in vrtci, socializacija in jeziki, formativno spremljanje. V letu 2012 so oblikovani koncept odprtega učenja in modeli formativnega spremljanja za širjenje v raznotera šolska okolja.

Spoznanje iz refleksije 2013 je: »Nuja je sila, ki v sebi nosi idejo problema in tudi rešitve.« Inovativni učitelji spoznavajo, da je pri šolskem učenju še premalo ustvarjanja, izvirnosti in strasti. Inovativni učitelji se bodo prepustili lastni želji po pedagoškem raziskovanju. Iskanje formule za uspešno prilagajanje na šolsko učenje se nadaljuje. Pod drobnogledom sta organiziranje učnega okolja in merjenje kakovosti učenja. Ugotavlja se medsebojni vpliv obeh komponent: organizacije in merjenja. Razmišlja se o prilagoditvah učnih virov ter o možnostih za raznolike oblike sodelovanja v socialnih učnih skupinah.

7 Po Brunerju, 1960 v: file:///D:/The%20Process%20of%20Education%20(Bruner)%20(2).pdf (1. 12. 2015).

Inovativni učitelj v letu 2014 organizira in ustvarja pouk tako, da pušča nekaj prostora, časa in virov za samostojno odkrivanje še učencu. Tako jih aktivno vključi v pouk in upošteva njihove ideje v t. i. spiralnem izvedbenem kurikulumu.⁷ Ustvarjalni učitelj v razred prinese učni magnet. Magnet je prvi učni vtis, ki pritegne. Tudi učenci imajo svoje magnetne. Inovativni učitelji nesebično delijo svoje znanje, prav tako inovativni učenci. Oboji so zgled. Inovativne učitelje vleče strast bolj kot jih zavira strah. Strast kaže pot razvoja učenja (iz zapisa po skupni letni refleksiji). Inovativni učitelji se ukvarjajo s človekovim zavednim in nezavednim mišljenjem. Razmišljajo o kultiviranju možganov v šoli. Posebej se zanimajo za razvoj pozornosti. Razmišljajo o zanimivih oblikah razvoja jezikovnih sposobnosti, o samoregulaciji in o razvoju socialne oz. čustvene inteligence. Kognitivna spoznanja nevroznanosti povezujejo s konstruktivnim in humanističnim formativnim spremljanjem razvoja znanja.

V letu 2015 je aktualno zanimanje za t. i. socialno inkluzijo in formativno spremljanje razvoja učenja in dosežka. Z vidika inkluzije – sistema »zmagaj – zmagaj« inovativni učitelji namenjajo posebno pozornost osebnim potrebam učečih se, njihovemu druženju, socializaciji, razvoju spoštovanja, varnemu oz. sprejetemu učnemu okolju, samostojnemu sobivanju v učnem procesu. Inovativni učitelji in vzgojitelji razvijajo svobodne oblike izražanja učečih se, vse z namenom razvoja učnih potencialov, empatičnih odnosov in smiselne uporabe samorefleksij. V ospredju so rezultati socialnih situacij v smislu (samo) razvoja »zmorem/-o,« prav tako tudi rezultati mentoriranja in koordiniranja ter sopodpore v raznoterih učnih situacijah. Inovativni učitelji vedo, da je gibanje danost in zato potreba (sistem gibalnega razvoja, več razsežnosti gibanja, spodbudno učno okolje za odprte učne oblike, kjer je možno multisenzorno sprejemanje vtisov). Razvija se naravno učenje v naravi, situacijsko učenje, prostovoljstvo ..., posebej se namenja čas jezikovnemu razvoju oz. učenju tujega jezika najmlajših, ki so opisali celovit koncept opisemenjevanja. Vsi skupaj razvijajo t. i. inovativno učenje, ki omogoča svoboden razvoj, prežvekovanje – premišljevanje in posredovanje prebavljenega naprej, deljenje misli z drugimi, združevanje misli v nove ideje in njihovo razvijanje, ustvarjanje. Z vidika formativnega spremljanja sprožajo inovativni učitelji in vzgojitelji lastno samosprenjanje in zato posledično kakovostnejše prilagajanje učečim se med seboj. Učenci dobijo priložnost sooblikovati in izvajati ter tudi evalvirati učni proces skupaj z rezultati učenja. Učeči se skupaj sproti oblikujejo učne cilje in merila uspeha. Namerano se razvija njihova moč. Povratno informiranje v pedagoški komunikaciji stremi h kakovosti učenja, poučevanja (pouka). Inovativni učitelji brez zadržkov predstavljajo svoje dosežke; opazna je večja samozavest – avtonomija strokovnjakov. Večja kompetentnost kaže na boljše počutje vseh učečih se. Izostreno spremljanje omogoča kakovostnejšo didaktično podporo in

Šolsko leto	Cilj oz. didaktična novost IP
2004/05	Cilj: Spodbujanje inovativnosti in inovativnega okolja z neposrednim posodabljanjem šolske prakse in razširjanjem novosti v druga interesna okolja.
2005/06	Posodabljanje vsakodnevne prakse s projektno obliko dela in akcijskim raziskovanjem ter konstruktivističnim modelom učenja in samoregulacijo znanja. Rezultat je sprememba v pedagoški komunikaciji: več motivacije za učenje, boljša klima. Ugotovitev: pedagoška komunikacija je temeljno merilo razvoja kakovosti. Sklep 2006: ideje/cilji se rojevajo v okolju, ki omogoča, osvobaja in hkrati varuje.
2006/07	Razvoj spodbudnega učnega okolja. Pedagoška komunikacija: manj konfliktnih situacij med dejavniki VIZ. Porazdeljeno vodenje. Integriranje vsebin.
2007/08	Motivacija za uresničevanje lastne ideje. Samouravnavanje učenja. Učni dosežki na višji ravni kakovosti. Osebn in skupni učni cilji. Zbliževanje socialnih učnih skupin.
2008/09	Pedagoški klepet v refleksiji bistri in opogumlja, večja avtonomija učečih se. Učni magnet. Odprti kurikulum. Klasična diferenciacija se spreminja v inovativne oblike zbliževanja socialnih učnih skupin.
2009/10	Divergentno mišljenje. IKT in večjezičnost. Navdihujoče mišljenje. Kakovost merjenja – FS – RAP. ⁸
2010/11	Spoznanje, kaj loči dobrega učitelja od najboljšega: »šolsko srce bije s srci otrok in njihovih učiteljev.« Ugotovitev: »Premalo se poslušamo.« V procesu pedagoške komunikacije namenjati čas poslušanju otrok.
2011/12	Oblikovanje koncepta odprtega učenja. ⁹ Odprta učna okolja: gozd, socialne učne skupine, model formativnega spremljanja (FS) – na osebo naravn pouk.
2012/13	Spoznanje: »Nuja je sila, ki nosi v sebi idejo problema in tudi rešitve.« Ugotovitev: premalo strasti v šoli. Iskanje formule za uspešno prilagajanje v šolskem učenju. Izboljšati organizacijo pouka in merjenje znanja.
2013/14	Inovativni učitelj pusti prostor in čas ter vire za odkrivanje učencu. Spiralni kurikulum. Učni magnet je prvi vtis, ki pritegne. Magnete imajo tudi učenci. Zavedno in nezavedno mišljenje – razvoj pozornosti in samouravnavanja.
2014/15	Gibanje je danost, zato potreba. Naravno učenje v naravi, situacijsko učenje, inovativno učenje. Ugotovitev: več gibkosti v samostojnem in medsebojnem učenju. Socialna učna inkluzija je kazalnik kakovosti formativnega spremljanja.

Preglednica 1 | Časovnica razvoja didaktičnih novosti v okviru inovacijskih projektov zadnjih deset let

ta optimalnejše učne rezultate. Oblika pogovora pridobiva na pedagoški veljavi. Inovativnim učiteljem je vedno bolj jasno, da ocena ni zadostna za zagotavljanje trajnega znanja. Učenci se učijo različno, a vsi stremijo k uspehu. Zbrani podatki o učenju in poučevanju ter znanju vplivajo povratno na izboljšanje vodenja in organiziranja pouka. Učenci se povezujejo v socialne učne skupine. Tako inovativni učitelji in vzgojitelji posodablajo sistem učenja oz. certificiranja. Pomembno spoznanje formativcev je, da se gibkost samostojnega in medsebojnega učenja povečuje. V sistem formativnega spremljanja se vključujejo tudi živali (psi). Ob natančnem branju vseh zbranih spoznanj in njih povzemanju ugotavljamo smiselno povezanost med inkluzijo in formativnim spremljanjem. Skupina inovativnih učiteljev vsak na svoj ustvarjen način predstavlja inkluzijo kot kazalnik uspešnega formativnega spremljanja.

Akcijsko raziskovanje in ravni razvoja novosti inovacijskih projektov

Da uspemo priti do inovativnega spoznanja, inovativni člani projektnih skupin oblikujejo raziskovalno vprašanje in v skladu z njim cilj posodabljanja. Cilj usmerja dinamiko raziskovanja in metodologijo odkrivanja. Metoda akcijskega raziskovanja je znana organizacijska oblika delovanja, če pa je podprta še z metodologijo odkrivanja, potem je pričakovati miselne preboje. Osnovne smeri razvoja novosti so imitacija, invencija in inovacija. V okviru posnemanja opredelimo prvo raven »razvoj osebnih ciljev« in drugo »uvajanje dobre oz. odlične prakse.« Ko izumljamo raziskujemo in odkrivamo (tretja in četrta raven). V prenovi (peta raven) pa preoblikujemo izvedbeni kurikulum.

⁸ Razvojno-aplikativni projekt z naslovom: Didaktika ocenjevanja znanja. Formativno spremljanje, Komljanc, 2005. O tem govorijo trije zborniki Zavoda RS za šolstvo.

⁹ Koncept odprtega učenja. Komljanc, 2012, v reviji z naslovom Trajnostni razvoj v šoli in vrtcu, 2012, letnik 6, št. 1-2, str. 7-11.

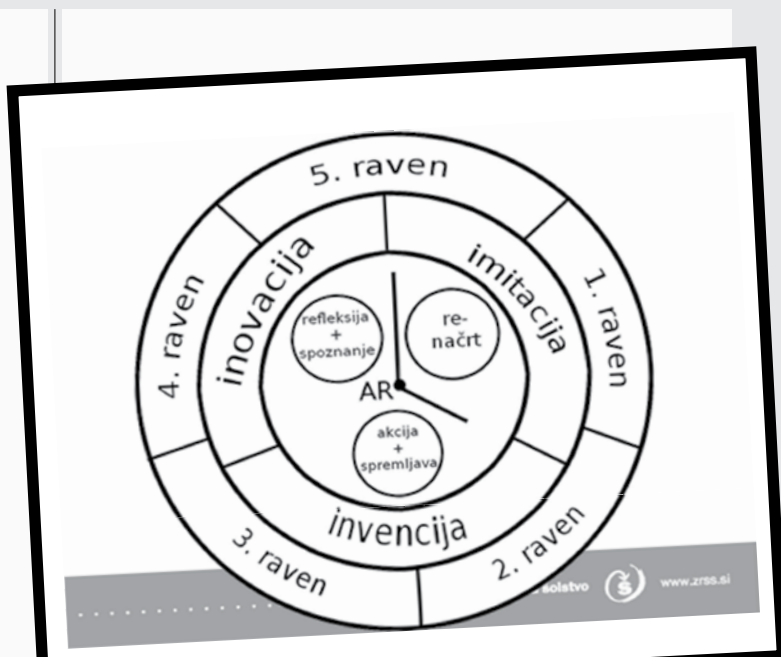
Prva raven imitacije opredeljuje osebni razvoj oz. osebno rast. Inovatorje osebno metodološko podpremo tako pri oblikovanju kot sledenju njihovih osebnih ciljev. Teoretično se opremo/-jo na teorijo Bandure in Zimmermana. Seznanjamo se s samoregulacijo. Inovatorjem predlagamo, da si za popolnejšo ilustracijo prve ravni razvoja novosti preberejo zgodbo o Jonatanu Livingstonu Galebu, ko Richard Bach literarno predstavlja osebni razvoj in rast v socialni učni skupini.

Druga raven imitacije je uvajanje dobre oz. odlične prakse v lastno okolje. Po navadi gre za implementacijo modela. Učitelji spoznajo teorijo implementacije kurikuluma in teorije socialnega učenja. Ko se učitelji ukvarjajo z uvajanjem, jim ponudimo ogled filma ter branje knjige z naslovom *Mož, ki je sadil drevesa* Jeana Gionoja.

Tretja raven je raziskovanje, ko se inovatorji seznanijo s koraki raziskovanja in prelistajo knjigo z naslovom *Linnea in Monet's garden*, avtoric Byork in Anderson. Običajno se v okviru invencije najdlje zadržimo pri četrti ravni – odkrivanju novosti –, saj ta raven v resnici predstavlja srž preoblikovanja. Vodje inovacijskih projektov spoznava-jo korake odkrivanja, za ilustracijo invencije pa si preberejo *Malega Princa Antoina de Saint-Exupéryja*. Poleg četrte je zaželen dosežek še pete ravni razvoja novosti, ko se novost prenese in ukorenini v interesnem okolju ter tam dokaže zadovoljstvo in hkrati večnamensko korist. Inovatorji se seznanijo s procesom preobražanja (transformacije) in si v ta namen preberejo vir z naslovom *Pokonci izpod korenin* avtorice Sibylle von Olfers v prevodu Otona Župančiča.

Inovacijski projekti na področju glasbene vzgoje

V omenjenem desetletju je bilo bore malo inovacijskih projektov, ki so se dotikali posodabljanja izvedbenega kurikuluma glasbene vzgoje, zato bi morda na tem mestu spodbudili potencialne inovatorje, da se nam pridružijo. V zadnjem času potekajo trije inovacijski projekti s področja razvoja glasbe, in sicer: 1) IP z naslovom *Kako začutimo glasbo – veččutno zaznavanje in doživljanje življenja* vodje projekta Ariadne Agnič iz vrtca v Trebnjem; 2) *Mala Kitara – Kitara mala nam bo zaigrala* vodje projekta Miloša Koradina iz osnovne šole v Kopru ter 3) *Glasba v vetru mladosti* vodje Vesne Trančar iz ŠC Ptuj. Vsi vodje inovacijskih projektov vam bodo z veseljem predstavili svoje didaktične novosti, če jih boste nagovorili.

Slika 3: Metodologija odkrivanja didaktičnih novosti v inovacijskih projektih (IP) 2004–2015.

Literatura

- Bach, R. (2008). *Jonatan Livingston Galeb*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Bruner J. (1960). *The Process of education*. Dostopno na: [http://D:/The%20Process%20of%20Education%20\(Bruner\)%20\(2\).pdf](http://D:/The%20Process%20of%20Education%20(Bruner)%20(2).pdf) (1. 12. 2015).
- Byork, C. (1987). *Linnea in Monet's garden*. R&S Books.
- De Saint-Exupery. (2012). *Mali princ*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Gione, J. (1998). *Mož, ki je sadil drevesa*. Abram.
- Inovacijski projekti. Dostopno na: <https://skupnost.sio.si/course/view.php?id=9248> (1. 12. 2015).
- Komljanc, N. (2012). *Koncept odprtega učenja. Trajnostni razvoj v šoli in vrtcu, 2012, letnik 6, št. 1-2*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo str. 7–11.
- Komljanc, N. (2014). *Koncept izvedbenega kurikuluma*. Dostopno na: <file:///D:/Izvedbeni%20kurikulum%20institucije%20s%20podrocja%20vzgoje%20in%20%20izobrazevanja%20Alenkin%20pregled.pdf> (1. 12. 2015).
- Revija *Trajnostni razvoj v šoli in vrtcu, 2012, letnik 6, št. 1-2*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.
- Von Olfers, S. (1963). *Pokonci izpod korenin*. Ljubljana: Mladinska knjiga.